

Retningslinjer for praktisering av gratisskoleprinsippet i Åmot kommune

**vedtatt av hovedutvalg for oppvekst og kultur
08.06.2010, sak 10/16**

Retningslinjer for praktisering av gratis skoleprinsippet i Åmot kommune.

- Retningslinjene for praktisering av gratis skoleprinsippet i Åmot gjelder for alle skolene og skal gjennomgås med personalet hvert år i forbindelse med skolestart (planleggingsdager i august).
- Foreldre/foresatte skal informeres om retningslinjene på høstens foreldremøter.
- Retningslinjene skal være tilgjengelige på Åmot kommunes og skolenes hjemmesider.
- Virksomhetsleder har ansvar for praktisering av gratis skoleprinsippet ved den enkelte skole

1. Gratis skoleprinsippet

Gratis skoleprinsippet er hjemlet i Opplæringsloven § 2-15 og betyr at *”Elevane har rett til gratis offentlig grunnskoleopplæring. Kommunen kan ikke krevje at elevane eller foreldra dekkjer utgifter i samband med grunnskoleopplæringa, til dømes utgifter til undervisningsmateriell, transport i skoletida, leirskoleopphald, ekskursjonar eller andre turar som er ein del av grunnskoleopplæringa.*

Gratis skoleprinsippet gjelder både sosiale og faglige aktiviteter som er en del av grunnskoleopplæringen. Sosiale elevaktiviteter som arrangeres av foreldre utenom skoletiden regnes ikke som grunnskoleopplæring.

2. Gaver og dugnadsinnsats

Skolen kan ta imot gaver fra foreldre, elever eller andre. Gaver må være frivillige og anonyme og komme skolen (klassen) til gode. Gavene kan ikke innebære motytelser av noe slag. Eventuelt sosialt press gjør slike gaver uaktuelle.

Foreldre kan på eget initiativ samle inn gaver til skolen i form av penger. Frivillighetsprinsippet må ivaretas. Gaven kan målrettes til en bestemt aktivitet som kan skje i skoletiden eller utenom. Det kan også arrangeres lovlige innsamlinger i form av kakeotteri, loppe- markeder eller kulturelle arrangementer. Foreldrenes eller elevenes deltakelse må være frivillig.

Hvis skolene sender ulike elevprodukter hjem til familiene med anmodning om å kjøpe/videreselge, er dette å betrakte som en omgåelse av prinsippet om frivillighet ved gaver. Salg må legges til felles arrangementer hvor ikke den enkelte elev/familie får ansvar for et bestemt antall produkter.

Ved valg av klassekasse (felles for hvert trinn, dvs. *ikke* egen klassekasse for 1A og 1B) kan det opprettes en konto hvor foreldre etter eget ønske kan sette inn sine anonyme bidrag; pengene kan brukes til gaver, sosiale arrangementer, turer eller lignende. En ansvarlig klassekontakt velges til å forvalte kassen.

Det kan ikke knyttes vilkår til verken klassekasser eller gaver, for eksempel ved at giveren krever motytelse. Det betyr at det rent formelt er skolen som skal bestemme hva gavene skal brukes til. Skolen har ansvaret for at gratisprinsippet blir overholdt. Skolen må forsikre seg om at gaven er samlet inn på lovlig måte, § 2-15.

Foreldrene kan bidra med frivillig innsats, f.eks. i form av dugnader, transport i forbindelse med arrangementer/turer. Elevene kan stå for kantinedrift eller annen elevbedrift og bestemme at overskuddet skal finansiere spesielle aktiviteter. Bidraget må komme alle elevene i klassen eller på skolen til gode.

3. Retningslinjer for skoleturer.

Turer, arrangementer og aktiviteter som skjer i skoletiden er skolens ansvar. Alle utgifter skal dekkes av skolen, og avtaleverket for ansatte skal følges. Turenes innhold må være forankret i læreplanen og skolens forsikrings- og ordensreglement gjelder. Skolen kan bruke midler som er kommet inn som frivillige og anonyme gaver, til å dekke utgiftene/deler av utgiftene. Samme regler gjelder for tilstelninger på ettermiddags/kveldstid når disse skjer som ledd i skolens egne planer.

- Turer i skoletiden forutsetter at en av klassens lærere er med og har hovedansvaret. Ansvaret innebærer faglig og/eller sosialt innhold, sikkerhet, organisering og informasjon.
- Virksomhetsleder skal godkjenne alle turer i skoletiden.
- Det er ikke tillatt for foreldre å arrangere turer i skoletiden, f.eks. ved at de søker sine respektive fri fra undervisningen noen dager og på den måten søker å komme unna selve prinsippet om gratis skole for alle.

Turer kan arrangeres forutsatt at gratisskoleprinsippet overholdes slik som det er skissert foran. Skal det arrangeres i skoletiden, må lærer være med. Elever som ikke ønsker å være med på slike turer, vil få tilbud om et alternativt opplæringstilbud.

Det er mulig å arrangere en slik tur i skolens ferier, men da uten lærer. Den kan da ikke sies å være i skolens regi og spørsmålet om gratisskole er da ikke aktuelt.

4. Turer i foreldre regi

Mange foreldre vil gjerne arrangere en hyggelig og sosial tur for "sin" klasse. Turene må legges til elevenes fritid og er ikke skolens ansvar. Lærere deltar ikke på slike turer.

5. Reklame

Skoleeier skal sørge for at elevene ikke blir utsatt for reklame som er egnet til å skape kommersielt press, eller som i stor grad kan påvirke deres holdninger, atferd og verdier jf. Opplæringslovens § 9-6. Skole og barnehage i Åmot behandler reklame likt ved at:

- Reklame/invitasjoner for aktiviteter som er gratis kan deles ut til enkeltbarn, forutsatt at det er kopiert opp.
- Reklame/invitasjoner til aktiviteter som koster penger henges opp på oppslagstavler i barnehagen/skolen og deles ikke ut

- Skole/barnehage kan dele ut klasselister ved forespørsel jfr. datatilsynets vurdering at klasselister er offentlige. Listene skal da inneholde bare navn og adresse samt fødselsår, ikke fødselsdato.